

Jan Werich

* 6. únor 1905 Praha

+ 31. říjen 1980 Praha

Jan Werich byl herec, dramatik, prozaik, básník a autor písňových textů, významný představitel české meziválečné avantgardy. Studoval gymnázium a po maturitě na právnické fakultě Karlovy univerzity. Vysokoškolská studia nedokončil a od roku 1927 se natrvalo věnoval divadelní činnosti. Už během studií na gymnáziu se seznámil se svým pozdějším hereckým partnerem Jiřím Voskovcem. Toto přátelství se ještě více upevnilo po Voskovcově návratu z Francie. Brzy na to začala jejich divadelní spolupráce, která vyústila do prvotiny zvané *Vest Pocket Revue*. Werich byl na plakátech uveden jako J. W. Rich. Až do roku 1938 působili v Osvobozeném divadle, které bylo nedlouho po mnichovských událostech uzavřeno pro vyhraněnou pokrokovou politickou orientaci. Werich, Voskovec a jejich dlouholetý hudební autor Jaroslav Ježek byli nuceni opustit Československo. Druhou světovou válku strávili v USA, kde hráli jak anglicky pro americké publikum, tak i česky pro krajany. Jejich hlavním polem působení se stalo české vysílání amerického rozhlasu, kde vystupovali v pořadech s aktuálními texty pro Ježkovy melodie. Po válce se vrátili zpět do vlasti a obnovili činnost Osvobozeného divadla. V roce 1948 Werichův partner Jiří Voskovec emigroval nejdříve do Francie a o dva roky později do USA. Werich potom působil v řadě pražských divadel. V letech 1956-1961 byl ředitel Divadla ABC, jeho novým partnerem se stal Miroslav Horníček. Roku 1963 mu byl udělen titul národní umělec. V 70. letech nesměl téměř vystupovat. Od roku 1945 až do své smrti žil na pražské Kampě.

Dílo:

1. divadelní tvorba

První hry byly spíše zábavné s velkým množstvím hudby, apolitické.

- *Vest Pocket revue* – obrovský úspěch, vystupovali zde jako bíle nalíčení klauni, kteří si povídali nejen mezi sebou, ale i s publikem, hodně improvizovali.
- *Ostrov Dynamit*
- *Golem*
- *Hej rup*

Pozdější hry byly zaměřeny proti maloměšťáctví, hlouposti, totalitě, upozorňovaly na nezaměstnanost a sociální rozdíly a na silící projevy fašismu.

- *Caesar* - představují Hitlera jako Caesara, který touží po válce
- *Osel a stín* – spor o poplatek za odpočinek ve stínu osla (podle antické historky)
- *Kat a blázen* – kritika fašismu
- *Nebe na Zemi*
- *Těžká Barbora*
- *Pěst na oko* – výzva k dohodě mezi lidmi, aby společnými silami zabránili mocným tohoto světa jim ubližovat

2. filmová tvorba

předválečné období (dvorní režisér Martin Frič) :

- *Pudr a benzín*
- *Peníze nebo život*

- *Hej rup*
- *Svět patří nám*

poválečné období:

- *Císařův pekař a pekařův císař* – historická veselohra, která zavádí diváky do doby císaře Rudolfa II., který bezmezně miloval alchymii a umění, vystupují zde i další historické postavy (Golem, hvězdopravec Kelly apod.)
- *Byl jednou jeden král* – na motivy pohádky B.Němcové „Sůl nad zlato“, jednu z hlavních postav vytvořil komik Vlasta Burian
- *Stvoření světa* (propůjčil pouze hlas jako vypravěč)
- *Baron Prášil*
- *Až přijde kocour*
- *Pan Tau a cesta kolem světa*
- *Kočár nejsvětější svátosti*

3. literární tvorba

- *Italské prázdniny* – zážitky z cest do Itálie v 50. letech, jedné cesty se zúčastnila i jeho dcera Jana
- *Fimfárum* – napsaná již v roce 1960, ilustrovaná Jiřím Trnkou, zfilmovaná v roce 2003, knížka obsahuje pohádky, jejichž zdařilé filmové zpracování je velmi známé např. *Královna Koloběžka I.*, *Tři veteráni*, *Lakomá Barba*

